

Nro. 19.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Martius 5-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Nemes Magyar Hazánknak kedves szemefé-
nye, 's szeretett Nador Ispánja *József* Csasz, Kir.
Fő Herczeg, egynehány hetekig tartott Fels. ro-
konival való itt mulatása után, tegnap előtt reggel,
innen Budára le ment.

Az Austriai Cs. és Kir. Ármádiánál követ-
kezendő változások estek a' múlt Januárius hó-
napban.

1. *Meg hóltak:* F. M. Lajtnant *Degenschild*;
pensionatus Obersterek *Brandis*, *St. Quentin* és
Fő Strázsamesterek: *Löventhali Hübner*, Bródi
Fortificatio Directora, *Tanhofer* a' Stipsis huszár
Regementjéből, és *Vincenz* a' Reusz-Greitzéből.

2. *Penzióba tétettek:* General-Major *Lili-*

enberg; *Derbay*, és *du Carron* Obristlajtnantok az Indzsínöri seregtől Oberster rangal, *Ceresa Hübner* és *Tomanschg* Fő Strázsamesterek az Inzsínör seregtől, a' két elsőbb Obristlajtnant rangal; *Batskádi* a' Kir. testőrző Nemes Magyar seregnk első Strázsamestere Obristlajtnanti rangal és 1200 forint penzióval; *Hertzeg Reusz Plauen* a' Lichtenstein vasas Reg.től Obristlajtnant rangal, és *Funk* a' tábori ispotálytól; *Keck* és *Sinkowich* Kapitányok a' Sz. Györgyi Reg.től; *Hernischer* Kap. a' Gyulay Ignáztól; Kap. *Plach* a' Hesszen-Homburg Reg.ből mindnyájan fő Strázsamesteri rangal.

3. *Előbbvitettek és által tétettek*: Oberster *Spiegel* a' Klenau Könnyű szerű lovas Reg.ből számfelett való statusba egy esztendeig való szabadtságal; *Hochenegg* a' Zach Reg.ből; *Kolb* Obrist.Lajt. a' Czartoriskiéből; *Kopp* a' Klenau K. Sz. L. seregéből, *Mengen* a' Schwartzenberg Uhlánusi közzül, és *Pley* az Indzsínör seregből Obersterekké tétettek, mindenik a' maga regementjénél és corpusánál. — Obristlajtnantságra léptek a' következő fő Strázsamesterek *Alberti* a' Schwartzenberg Uhlánus Reg.nél; *Romer* a' sántzásó seregnél; *Detraux*, *Weidenthali Gempele*, *Hacker*, és *Krapf* mindnyájan az Indzsínör seregtől; a' *Kotulinsky* Reg.jéből való Fő Strázsamester *Longier* a' Czartorisky Regementjénél; F. S. Mester *Obermayer* azon regementnél; *Mesmarce* F. S. M. a' Czartoriski Reg.ből a' *Kotulinsky* regementjénél; és F. S. M. *Sturk* a' Klenau K. Sz. L. Reg.ből ugyan azon seregnél.

4. *Elöbre vitettek*: tudniillik, második Fő Strázsamesterségből első Fő Strázsamesterségre

emeltettek: F. Str. Mester *Spannagel* a' *Lichtenstein* huszár Reg.nél; *Péchy* a' *Stipsits* Huszár Reg.nél; *Chaudelot* a' *Reusz - Greitz* seregénél, és *Nesselrode* a' *Klenau* K. Sz. Lovas Regnél. — Számfelett való Fő Strázsamesterekből valóságos Fő Strázsamesterekké lettek: *Wahler* a' *Lichtenstein* Husz. Reg.nél; *Botzy* a' *Ferdinand* fő Herzeg Husz. Reg.ből a' *Stipsits* Husz. Seregénél; *German* a' *Schwartzenberg* Uhlánus Reg.nél; *Perremans* a' *Davidovich* Reg.nél; *Pfleger* a' *Gyulay* Alberténél; *Nostiz* a' *Meerfeld* Uhlánusainál, *Orlandini* a' *Czartoriski* Regnél.

5. Fő Strázsamesterségre emeltettek a' következő Kapitányok, úgymint: *Weiskirchen*, *Kutzer*, és *Kronester* mind a' hárman az *Indzsinör* seregénél; végtére *Kruxa* penzionatus Kapitány Fő Strázsamesteri rangal.

Hadi Tudósítások.

A' Drézdai Február. 23-ik napján költ újság levelek azt hirdették, hogy az Orosz hadi seregek harmad nappal annakelőtte, úgymint azon hólnap 20-ikán *Berlinbe* bementek, azt elfoglalták, *Frantzia* Marsal *Augerau* (olvasd *Ozsero*) pedig a' vezérlése alatt lévő katonáival őrizettel együtt *Magdeburgba* vonta volna magát. — Hogy ha meg valóságodott volna is ez a' hír, tsúdálni nem lehetne, mivel *Berlin* városának egy része gyenge kőfalakkal, más része pedig tsak alaton pallisadakkal lévén körülkerítve, annak megvétele kevés munkát és fáradságot okozna. A' hét esztendei Prussziai háborúban kéttzer mentek abba bè az *Austriai* hadi seregek, egyszer néhai Gróf *Lascy* Feldmarsal, másszor néhai Gróf *Hadik* Feldmarsal vezérlések alatt, 's mind a' két.

ízer nem kevés hadi adót kellett a' lakosoknak fizetni.

Hogy ez a' Drézdai tudósítás még akkor meg nem valóságosodott, a' következő Drézdai későbbi és Berlini levelekből ki tessük.

A' Berlin városa mellett Februárlus 20-ik napján történt dolgokról, a' *Drézdai* 25 ik Februáriusi levelekből ezeket olvassuk: A' Generál *Czernitseff* kommandója alatt lévő Orosz lovas sereg néhány naptól igen közel menvén Berlin városához, Febr. 20-ikán 200 Kozák sebes vágatással azon város egyik kapuján bementek, a' másikon kimentek, de nem mindnyájan, hanem néhány vakmerő emberek közzülök, a' városnak több útzáin ide 's tova nyargalódtak. Azonközben a' városban lévő Frantzia katona őrizet fegyvert kapott, egynéhány lövéseket tett, 's más védelmező intézeteket is tétetett. Generál *Czernitseff* azonban mind közelebb közelebb nyomúlt azon városhoz, hanem mikor szinte abba bement marsirozni akart volna, akkor esett értésére, hogy az Olasz Vice Király corpsától egynéhány ezer főből álló sereg utánna nyomúlt, 's ő hozzá közelítten. A' Kozákoknak is tudokra adatván e' dolog, hartzolva a' városból ki mentek, kik közzül egynéhányan meg is ölettek.

A' Berlini, Februárius 18 és 22-ik napjai közt költ magános tudósításokból ezeket olvassuk: Értésére adatván *Augerau* Fr. Marsalnak, hogy egy portázó Orosz sereg közelgessen Berlinhez, *Weissenseig* (melly városka egy óráni földre fekszik azon városhoz) négy vagy öt ezer emberekkel eleikbe ment, de ott arról tudósítat-

ván, hogy az ellenség nem az egyenes, hanem más melyékúton marsirozzon azon rezidentzia felé, az Oroszokat, kik 400 Kozákból, és 100 gyalog főből állottak, fel kereste, 's rájuk bukkánván megtámadta, 50 embert közülök egy Kozák Kapitánnyal együtt meg ölt, a' többbit vissza verte, a' kik Hertzfeld és Bukow közt egy erdőtske háta megé vontak magokat vissza.

Mindazáltal Februárius 20-ik napján újabb próbát tettek Berlin városa ellen az Oroszok, a' midon mintegy 400 Kozákok nyargáltak bé egyszersmind a' Potsdái, Oranienburgi, Bernai, és Frankfurti kapukon a' városba, az azoknál strázsán állott katonákat elűzték, a' város úttzáin nyargalództak, több Frantzia tiszteket és közembereket, a' kik többnire fegyver nélkül jártak ide 's tova, el fogtak, 's azt hitték, hogy a' Frantziák a' felelemnek első szempillantájában azon várost elhagyják; de meg tsalattattak reménységeken, mivel Fr. Marsal *Augereau* a' maga fegyveres népét a' Frantziákat hirtelen össze gyűjtötte, a' Kozákokat Berlinből kiverte, 's a' bé következett éjtzaka annak minden úttzáit Fr. katonákkal meg rakta, a' város kapuit bézáratta, 's bérakatta, a' hídakra és főbb utakra ágyukat vitetett, 's annál fogva minden ellenseges reá rohanástól bátorságossá tette a' várost.

Az alatt Fr. Marsal *St. Cyr* négy vagy öt ezer emberrel Febr. 22-ik napján oda érkezett, azon nap estéjén az Olasz Vice Király is a' vezérlése alatt lévő corpussal oda varatott, következőképen elegendő Fr. hadi erő gyűllött azon pontra, — Febr. 22-ik napján Berlin városa tser-

dességben vólt, 's attól fogva semmi próbát nem tettek az Oroszok. Mit fognak ezután mivelni, azt a' következendő idő mutattya meg.

Ezen szoros és kétséges kimenetelű környűllások közt, a' Fels. Szakszoniai Király sem tartván magát Drézdában bátorságosnak, onnan Februárius 25 ik napján, reggel, háza népével együtt *Plauenbe* Vogtlandiának középszerű de népes városába ment, 's ottan a' Patsau kastélyba bészállott. *Drezdából* való elűtazása előtt két nappal, következeneő hirdetményt tétetett ott közönségessé:

„Mi *Fridrik August* Isten kegyelméből Szakszoniai Király s. a. t. „A' jelen való idő környűllásaira nézve kéntelenek vagyunk fő városunkat el hagyni, és országunknak más részébe menni, a' hol mind addig, míg a' környűllások kívánnyák és engedik, maradni szándékozunk. Egyedül annak a' politica alkotmánynak, mellyhez mi hat esztendőtől fogva kaptsoituk magunkat, köszönheti a' mi Statusunk a' leg veszedelmesebb idő pontjában is a' maga megmaradását most is tellyes bizodalommal vagyunk az eránt, hogy ha szinte a' mi békesség helyre állításáról való reménységünk még most nem mingyárt tellyesedhetik is bé: mindazáltal annak bizonyosan leendő elűvetkezéséről, a' mi hatalmas szövetséges barátunknak segedelme, a' Szövetséges Hatalmasságoknak hathatós segítségek, és a' mi vitéz hadi seregeinknek a' haza védelmezésében mutatott buzgó hazafiúságok és hívségek kezesek lesznek nekünk e' pontban.“

„Reményljük, hogy a' mi kedves alattvalóink hívségek és álhatatosságok által, a' mi szí-

vünkön fekvő véget, tudniillik a' háború súllyának lehető elfordítását, és meg könnyebbítését, 's velek való öszve kaptoltatásunkat elő mozdítani kívánnyák."

„A' mi uralkodásunknak 45 esztendeig való ideje alatt az időnek gyakorta való változásai közt is mindenkor az Ország bölcsőségát, 's az alattunk valóknak javokat munkálódtuk, egyedül a' mi törekedésünknek fő és egyetlen egy tzeljét, és minden iparkodásunknak kívánt jutalmát találtuk a' mi népünknek fedhetetlen, és tántoríthatatlan hozzánk való hívségében. — Meg vagyunk győződve, hogy ezen szíves indulatjoknak, a' jelen való próba idejében is újabb tanúbizonyosságát fogják adni, és így reményljük, hogy az isteni segedelem által nem sokára vissza fogunk térni a' miénkhez, és hogy az ő állandó javokat a' lehetőségig fogjuk munkálózni, 's előmozdítani."

„A' mi távolylétünk alatt is minden közönséges tisztviselők meg fognak az ő hivatalokban és foglalatosságokban maradni. Minden háború által okoztatott esetekben és öszve köttetéseken az ország javára való gondviselést egy kirendelt Commissióra bíztuk, a' mellyhez minden országunk előjáróinak és jobbágyainknak az említett ügyekben folyamodni és azoknak utasításokat kell követni."

„Ismét intjük hiv jobbágyainkat, hogy a' Szakszoniai népnek régi ditsőséget tsendes, rendes, és a' mi országunk javát bölcsőgítani kíváno igyekezetünkhöz illendőképen tartsák és viselleyék magokat. — Ez a' mi tulajdon kezünk aláírásával, és Kir. petsétuyomonkal megerössített ren-

delésünk készült és adatott ki Drézdában Febr. 23-ik napján, 1813-ik esztendőben. *Friedrich August — Hannsz Ernest Globig, Ernst Friedr'ch Adám Báró Mannteufel.*

Orosz Birodalom.

A' Fels. Orosz Császár *I. Sándor* Wilnából lett elutazása előtt egy nappal az új Kalendarium szerint, Januarius 6-ik napján következő parantsolatot küldött az Orosz Armádiához.

„Katonák! A' ti vitézségtek, és sok szenvedésteck, melly a' ti maradékaiteknaal feledékenysegben soha sem fog menni, meg jutalmaztatott. A' ti nevetek és tetteitek szájról szájra, fiaitokról unokáitokra, 's unokaitok fiaira, 's leg későbbi maradékitokra fognak kiterjedni. Aldott legyen a' mindenható Ur Isten! Az Urnak keze mivelünk van, 's minket nem is fog elhagyni. — A' mi országunk földjén egyetlen egy ellenség sints többé. Az ő holt testeiken és tetemeiken az Ország határra mentetek. Még a' vagyon hátra, hogy azokon általmennyetek, nem azért, hogy országokat foglallyatok, avagy hogy a' mi szomszédaink földökre a' háborút kiterjesszétetek, hanem hogy az óhajtott és állandó békeséget eszközölhessétek. A' ti magatok viseletitől fog a' békességnek hamar leendő eszközlése függeni. — Oroszok és Keresztények vagytok. Szükség ezen nevezet mellett titeket arra emlékeztetni, hogy a' katona kötelessége legyen a' verekedésben bátor viteznek, a' marsirozásban, és az ellenség földjén való lételben szelidnek lenni — Nem fenyegetiek titeket büntetéssel, jól tudván, hogy senki is közzületek magát arra érdemessé nem teszi. Mindazáltal, hogyha vélet-

lenül valaki találatna köztetek olyan , akár Orosz akár más legyen , közzületek ki fog vetetni. Katonák! Ezt kívánnya 's várja tőletek a' ti igaz hitű vallástok, hazátok, és Czároatok.“

Azoknak az Orosz fő hadi tiszteknak tovább is leendő felbuzditásokra , a' kik a' múlt esztendői táborozásban és verekedésekben magokat meg különböztették , vitézi rendek tzipereit osztatott ki *I. Sándor Orosz Császár Eő Felsege*. Nevezetessen *Tormaszow* gyalogság Generálissának a' Sz. Anna Rendjének tziperét, *Konownitzin*, *Gr. Steinheil*, és *Báró Winzingerode* Generál Lajtinántoknak , a' *Newszky Sándor* Rendjének tziperét; *Grof Wittgenstein* lovasság Generálissának , a' Sz. *Wladimir* Rendje első classisának tziperét, *Golenittseff Kutusow* Császár Eő Felsege Generál - Adjutánsának, *Lewis* Gen. Lajtinantnak , a' *Dóni Kozákok* interimalás *Hettmanjának Denisowuak* a' Sz. *Wladimir* vitézi Rendje második classisának tziperét, *Miloradowits* gyalogság Generálissának a' Sz. Rendje 2-ik Classisának tziperét, *Lewis Ortel* Gen. Lajtinantoknak azon vitézi Rend harmadik Classisának tziperét.

Prusszus Generál Lajtinant *York*, a' ki, a' mint tudunkra van, a' *Fr. Marsal Macdonald* osztály seregétől elpártolván, a' vezérlése alatt vólt Prusszus hadi népet az Oroszok kezébe adta , 's ezen tselekedetéért az Orosz Császártól Prussziának és Litvániának Gubernátorává tétetett, következő pontokból álló hirdetmény tétetett közönségessé a' *Königsbergi* 8-ik Februáriusi újság levelek által: 1.) Minden napkeleti 's napnyugoti Prussziában és Lithvániában tartózkodó

szolgálatban és fél zsóldon lévő tiszteket a' Stabs Kapitányoktól alá felé meg hívok, hogy magokat koroknak, szolgálatjuk idejének, patensek kiadásának, azon regementnek, mellynél előbb szolgáltak, írásban való fel jegyzésekkel minden haladék nélkül jelentsék, 's leveleket hozzám *Elbingbe* útasítsák. — 2.) Mivel jelentés tétetett nállam arról, hogy sok invalidus, és szabadságra bocsátott katonák az őket békívó parancsolatnak engedelmeskedni nem akarnak, hanem vagy lakhelyekről eltávoznak, vagy ott elrejteneznek: arra való nézve minden polgári előjárók, hivatalbeli személyek, és földes urak ennél fogva arra serkentetnek, hogy az engedetleneket fogassák meg, 's adják által a' leg közelebb való katoná Commandónak, vagy a' Königsbergi Commandánsnak, a' hol azon osztály sereghez fognak adattatni, a' mellyhez tartoznak."

„Ara való nézve közönségesen mindennek tudtára adatik, hogy minden szabadságra ment kantonistáknak szükség leszen a' depot, vagy reserva kommandánsától *Lettow* Fő Strázsamestertől szabadság levelet kérni, vagy ha regementjektől vagy batallionjoktól illy szabadság levelet már nyertek volna, azt a' reserva Commandánsának megmutatni. A' kik tehát illy szabadság levelet nem mutathatnak, azokat mint szökevényeket úgy kell nézni, és a' nevezett Fő Strázsamesterhez Königsbergbe küldeni.

Prussia.

A' múlt Februarius 3-ik napján Prussziai Szileziának fővárosában Breslauban, a' gyalog batallionoknak és lovas regementeknek különös szabad vadász seregekkel leendő megsaporítások végett, egy közönséges hirdetményt adott ki a' Felséges Király nevében Báró *Hardenberg* első Status minister.

„A' Statusnak jelenvaló veszedelmes állapotja azt kívánja, hogy a' fenn álló regularis sere-

gek megszaporitassanak, a' financiajának mostani szüksége pedig a' felette való költséget meg nem engedi. Az a' haza szeretete, és királyhoz hiv és szives hajlandóság, melly a' Prussziai Monarkhiának lakosait eleitől fogva lelkesítette, és a' mellyet ők az időnek veszedelmes pontyaiban mindenkor elevenen kimutattak, csak alkalmas időt kíván ezen jó indulatnak kimutatására ő, és a' haza régi védelmezőinek megszaporitásokra."

„Ezen tekintetből méltóztatott Eő Királyi Felsége a' batallionoknak és lovas regementeknek szabad vadász seregekkel leendő megszaporitásokat parantsolni, kiváltképen azért, hogy a' haza lakosainak azt a' részét, melly mind eddig a' Cantonbeli törvények szerint a' katona szolgálatától ment volt, és tehetségek is elég van magoknak köntöst és lovat szerezni, neveltetésekhez, és egyéb tekintetre nézve illendő katona szolgálatba álljon. — Ezen felséges tziélnak elérésére, következő meghatározásokat méltóztatott Eő Kir. Felsége ki adni. Minden gyalog batallion és minden lovas regement egy vadász osztállyal fog megszaporittatni, a' következő feltételek mellett:

1.) Ezek a' vadász osztályok tsupán önkényen valókból fognak állani, a' kik magok ruházzák magokat, magok szereznek magoknak lovakat. Mindenkor kiálhatnak a' szolgálatból, csak a' táborozás idején, és seregestől együtt nem.

2.) Forma ruhájok setét zöld lesz. Valamint a' gyalogságnál, úgy szinte a' lovasságnál is egyenlő lesz a' forma ruhájok a' regement formaruhájahoz, és csak zöld felső köntös által különböztetik meg attól. A' gyalog vadászoknak sarujok leszén. Fegyverek a' regement fegyveréhez hasonló leszén, a' stutz csak azoknak engedtetik meg, a' kik avval banni tudnak. A' lovas regementeknél azok a' vadász katonák, a' kiknek magoknak szablyájok vagy hegyes török van, azt tettzéseik szerint viselhetik. 5.) A' vadászok azon zsóldban lesznek, a' mellyekben

vannak azok a' batallionok és regementek, a' mellyek mellett szolgálják. — 4.) Egy 17 esztendő, vagy 24 esztendőt meg nem haladt ifjú (kivéven a' már most Kir. szolgálatban lévőköt) sem nyerhet szolgálatot addig, míg a' háború tart, hanemha ezen vadász seregnél már egy esztendeig szolgált, kivéven azokat, a' kik vagy testbéli hibájok miatt a' katonai szolgálatra nem alkalmasok, vagy olly özvegyeknek fiai, a' kik az ő segítségek nélkül nem élhetnek. — 5.) Ezekből a' vadász seregekből fognak a' regementeknél és batallionoknál a' tisztek és altisztek választani, ha kívánni fogják, és az alkalmatosság meg engedi. — 6.) Ezek a' vadász seregek a' könnyű seregeknek szolgálatját fogják tenni azon batallionoknál és regementeknél, a' mellyekhez adatk, sem belső garnizon szolgálatra és strázsára, hanemha a' regement és batallion bátorságban való létele azt kívánja, sem ordonnantzra, az az, levélhordásra, sem tábori bagázsia kísérésre nem küldetnek. —

7.) Kinekinek szabad leszen ahoz a' regementhez, vagy batallionhoz menni, a' melly néki leginkább tettik, 's é vegre a' regement vagy batallion Kommandansánál magát jelentheti a' bévétel végett. Hogy ha mindazáltal a' magokat jelentőknek száma a' lovas regementeknél egy eskadronra, a' gyalog batallionoknál egy kompániánál többre menne, más regementeknél és batallionoknál pedig kevesen jelentenek magokat, ezen esetben, a' magokat jelentő ifjakat ezekhez kell utasítani. — 8.) A' vadászok a' kommandirozó fő- és all tisztek alatt lesznek két vagy három hólnapig, akkor osztán vissza mennek a' regementekhez, 's batallionokhoz, és az ő helyekbe azok a' vadász katonák allanak, a' kik magokat arra méltóknak teszik. 9.) Azok a' vadász katonák, a' kik vitezségek, szolgálatbéli készségek, és hazafiúi buzgoságok által megkülönböztetik, jövendőbeli polgári szolgálatjokban is meg fognak különböztetni. *Köli Breslau-ban Febr. 3-ik napján, 1813 esztendőben.*